

Славній пам'яті проф. д-ра Станіслава Дністрянського.

5.V. 1935 р. в Ужгороді на Підкарпатті од паралічу серця помер був ректор Українського Вільного Університету в Празі звичайний проф. д-р Станіслав Дністрянський, 65 років, родом з Тернополя (Галичина).

Покійний все своє життя присвятив науці і був професором цивільного права у Львівському університеті, а з 1920 р., опинившись на еміграції, став професором цивільного права і загальної науки права в Українськiм В. Університеті в Відні і з 1922. р. у Празі, куди було перенесено університет з Відня. Тут він невтомно працював до кінця свого життя, присвятивши всю увагу науці й здійсненню ідеї української державности, незалежности й національної та державно-територіальної соборности.

Покійний, окрім маси друкованих юридичних статей, має понад 40 більших і великих праць з області права і суспільних наук. Друковані вони на українській, німецькій, французькій, англійській, чеській, польській, сербській, хорватській мовах. Після Покійного зосталося багато наукових праць у рукописах. В юридичних працях він послідовно держався соціологічної методи.

Дізнавшись од мене в Відні в 1920. р. про роботу в 1830. роках в Росії спеціальної Комісії, організованої кодифікатором Сперанським на чолі з проф. Даніловичем, над кодифікацією українського права і про те, що цей кодекс з наказу царя, який роздумався, було спалено, але один примірник проєкту випадком урятувався і професори Нольде та Пергамент, які знайшли його в льоху Петербурзького університету 1910. р., тоді ж надрукували, небіжчик особливо заціка-

вився цією новиною і з того часу шукав того кодексу, знайшов і уважно студіював. Частина цього кодексу (проєкту) завдячуючи Сперанському, було зроблено діючим правом і заведено в І ч. X т. зв. зак. Рос. імп. для губ. Чернигівської й Полтавської, в Україні, де це право й було чинним до 1920. року.

Проф. Дністрянський був дійсним членом Українського Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові, членом Української Академії Наук у Києві, почесним членом Україн. Правнич. Т-ва у Львові, головою Україн. Правн. Т-ва в Празі, а в 1933. р. був одним з організаторів і головою Правничого Наукового Зізду в Празі, який провів блискуче за завчасу виробленим пляном розробки українського права.

З 1907. до 1918. р. Небіжчик був членом Віденського Парляменту і в 1918. р. головою Комісії у Відні для реформи цивільного права. В Празі він, окрім українського університету, викладав у Чеському Інституті Політичних наук і в Німецькому університеті. Одна з його праць видана Чеською Академією Наук.

Серед правників покійний проф. Дністрянський користувався заслуженою репутацією талановитого ученого і невтомного працівника. Таку репутацію мав він не тільки в українців, а також і у чужинців. Торік в Деканат Правничого факультету Укр. В. Ун. в Празі звернувся японець з проханням дати йому інформацію, де і коли він може побачити проф. Дністрянського. Виявилось, що він правник-цивіліст, командирований в Європу з науковою ціллю і йому доручено в питаннях українського цивільного права

звернутися в Празі до проф. Дністрянського. Японець одержав від його всі необхідні справки для наукової студії українського цив. права.

Добрий серцем, відгучливий на чужу біду і чистий душею, він близько приймав до серця еміграційні нужди української молоді і був за неї всюди, де міг, вірним опікуном і ходатаєм. Не вважаючи на своє розстроєне здоров'я і дуже кволе серце, він ніколи не відмовлявся піти до того чи іншого предстанника влади і просити помочі чи заступництва нужденному.

Ставши емігрантом і загубивши надію працювати на рідній землі, він прийняв чехословацьке громадянство і цинив його високо, підкреслюючи і в своїй роботі, і в своїх виступах духовну культурність і слов'янську гостинність чехів. Ні дезертиром своєї народности, ні ренегатом він не став, але зробився вірним громадянином Чехословацької Республіки, яка не забирала від його права і можливости працювати для української слов'янської народности, науки, культури. Був він великим поклонником професора Т. І. Масарика, як людини, як ученого, як патріота і як Президента Республіки.

Покійний тяжко відчував і переживав небажтерські і несправедливі відносини слов'янських держав до української слов'янської нації, яка багато віддала своєї крові за визволення слов'ян, і дуже цинив інше відношення до неї Чехословацької Республіки. В слов'янським питанні він стояв на ґрунті програми Кирило-Методієвського Братства Шевченка, Костомарова й ін., що усі слов'янські народи хотіли бачити братами, вільними, рівноправними членами із своєю самостійною, суверенною державою в слов'янським союзі. Покійному українські інтереси були най-

близькими. Тому він був українським державником, самостійником і соборником. На цих позиціях він і вмер, нічим не поступившись. Український нарід він підносив за його історичну європейську правову культуру і правове думання, протиставляючи його примітивизмові в вирішенню взаємовідносин під керуванням принципу переваги й панування грубої сили над правом. В науці він був поклонником німецької школи правників. Українська національна робота притягла до його загальні симпатії українців, як старшого покоління, так і молоді.

В емігрантських умовах життя, в турботах і напруженій праці для шматка хліба і для добра українського народу, слов'янства й людства він остаточно підорвав своє здоров'я, хоч дружина його з самопожертвою доглядала за ним, як мати за дитиною.

19. грудня 1933. р. на моєму ювілеї п'ятидесятилітньої наукової, літературної і громадської праці небіжчик прийняв на себе головування. Чекали його в кабінеті, щоб іти в залю, а його нема... Нарешті, входить, захитався і впав неприємний. Пульс ледве помітний, вигляд, як умірає. Після допомоги відкрив очі. Тоді тільки сказали його дружині і ввели її з залі в кабінет. Одвезли його додому і він пролежав кілька день. Це була поважна пересторога і він став берегтися, а дружина ще пильніше доглядати. Але смерть і підкрадається, і нападає...

З дружиною він виїхав на Підкарпаття, 4.V. послав листа секретареві факультету др. Шляхтиченкові, що через кілька день вертається кінчати виклади, а 5.V. вже не стало доброї людини, справжнього патріота, вірного сина української нації і славного ученого.

Мир праху Твоєму!

С. Шелухин.